

1

TALIANČINA

(-: U Ruksaka :-)
www.ruksak.sk

Pracovná (postupne doplňovaná) verzia
môjho osobného študijného slovníka.
= aktualizované v novembri 2020 =

La natura, il paesaggio

Príroda, krajina

l' universo	<i>m.</i>	vesmír, svet
il mondo		svet
la terra		zem, hlina, krajina, pevnina
il suolo		zem (oblasť), pôda, pozemok
il suolo pubblico/privato		verejný/súkromný pozemok
la superficie		povrch (vonkajšia plocha), hladina
la superficie terrestre		zemský povrch
lo spazio		priestor, miesto, priestranstvo
lo spazio pubblico		verejný priestor/priestranstvo
lo spazio aereo		vzdušný priestor
lo spazio vitale		životný priestor
l' area	<i>f.</i>	priestor, plocha, areál, zóna
il paese		krajina, dedina, mestečko
il paesaggio		krajina (jej charakteristika), scenéria
il carattere del paesaggio		charakter krajiny, krajinný ráz
il paesaggio montano		horský terén
la campagna		vidiek, pôda (poľnohospodárska)
la città		mesto
la località		lokality, miesto, oblasť
la località turistica		turistická oblasť
la località di mare		prímorské letovisko
il territorio		teritórium, územie, oblasť
il territorio del paese		chotár
il parco		park
il parco nazionale		národný park
la riserva naturale		prírodná rezervácia
l' area protetta	<i>f.</i>	chránené územie
l' ambiente	<i>m.</i>	prostredie
l' ambiente naturale	<i>m.</i>	prirodzené prostredie
il terreno		terén, zem, pôda, pozemok
il luogo		miesto
il posto		miesto
il posticino		miestečko

la natura		príroda
le bellezze della natura		krásy prírody
le leggi naturali	<i>pl./f.</i>	prírodné zákony
l'animale	<i>m.</i>	živočích, zvierá
la pianta		rastlina, bylina, sadenica
la pianta acquatica		vodná rastlina
il vegetale		rastlina
l'albero	<i>m.</i>	strom
l'albero da frutto	<i>m.</i>	ovocný strom
l'alberi da foglie	<i>m./pl.</i>	listnaté stromy
l'alberi coniferi	<i>m./pl.</i>	ihličnaté stromy
la conifera		ihličnan
l'ecologia	<i>f.</i>	ekológia
la protezione della natura		ochrana prírody
la protezione ambientale		ochrana životného prostredia
la biodiversità		biodiverzita, biologická rozmanitosť
l'ambientamento	<i>m.</i>	adaptácia, prispôsobenie sa prostrediu
l'inquinamento	<i>m.</i>	znečistenie
l'inquinamento atmosferico	<i>m.</i>	znečistenie ovzdušia
la stagione		ročné obdobie, sezóna
le quattro stagioni	<i>f./pl.</i>	štyri ročné obdobia
la primavera		jar
l'estate	<i>f.</i>	leto
l'autunno	<i>m.</i>	jeseň
l'inverno	<i>m.</i>	zima
il giorno		deň
la mattina		ráno, dopoludnie
il mezzogiorno		poludnie
il pomeriggio		popoludnie
la sera		večer
la notte		noc
la mezzanotte		polnoc
i punti cardinali	<i>m./pl.</i>	svetové strany
l'est	<i>m.</i>	východ
l'ovest	<i>m.</i>	západ
il nord		sever
il sud		juh
l'oriente	<i>m.</i>	východ (východná strana, Ázia)
l'occidente	<i>m.</i>	západ (západná časť, Západ)
il settentrione		sever (čoho), Veľký voz (súhvezdie)
il meridione		juh (čoho), južné Taliansko)
il mezzogiorno		juh (čoho)
il sole		slnko
la luna		mesiac

la stella**il pianeta****la costellazione****Grande Carro****Piccolo Carro****l´alba****l´aurora****il tramonto****la schiarita****il chiarore nel cielo****la luce del sole****il chiaro di luna****il chiaro****il sorgere del sole****il tramonto del sole****la caduta del sole****la luce****l´ombra****il buio****le tenebre****il tempo****la temperatura****il grado****la nuvolosità****l´umidità dell´aria****la previsione****le previsioni del tempo****il soffio****un soffio di vento****il vento****il vento forte****la tempesta****la tempesta di vento****la tempesta di neve****il temporale****la bufera****la bufera di vento****la bufera di neve****il fulmine****il tuono****la pioggia****il rovescio d´acqua**

hviezda

planéta

súhvezdie, konštelácia (hviezdy)

Veľký voz (súhvezdie)

Malý voz (súhvezdie)

svitanie, úsvit, počiatok

úsvit, brieždenie, ranné zore

západ (slnka), súmrak, úpadok

vyjasnenie (oblohy)

Žiara, jas (na oblohe)

lúč slnka, slnečný svit

mesačný svit, jas mesiaca

svetlo, svit, jas

východ slnka

západ slnka

západ slnka

svetlo (žiarenie)

tieň

tma, temnota

tma, temnota

počasie, čas, doba

teplota

stupeň

oblačnosť

vlhkosť vzduchu

predpoveď, predpovedanie

predpoveď počasia

fúknutie, šumenie, dych, inšpirácia

závan vetra

vietor

silný vietor, víchrica

búrka (s bleskami), prival, rozbúrenie

víchrica

snežná búrka

búrka, dusno

víchrica, kratšia búrka (aj snehová)

veterná smršť, víchrica

snehová víchrica

blesk

hrom

dážď

lejak, prietrž mračien, silná prehánka

la **goccia**
la **pozza**
la **pozzagera**
l' **arcobaleno**

m.

la **nuvola**
la **nebbia**
il **nebbione**
la **foschia**

la **neve**
la **valanga**
il **gelo**
il **punto di gelo**
la **gelata**
la **brina**

l' **aria**
l' **aria pura**
l' **aria sana**

f.

f.

f.

la **fonte**
il **sorgente**
il **pozzo**
il **torrente**
il **torrente di montagna**
il **ruscello**
il **ruscelletto**
il **fiume**
il **laghetto**
il **lago**
il **lago artificiale**
la **palude**
la **diga**
il **mare**
il **mare Adriatico**
il **mare Mediterraneo**
l' **oceano**

m.

il **serbatoio**
il **serbatoio d'acqua**

la **cascata**
la **caduta d'acqua**
il **gorgo**
la **foce**
la **foce a delta**
la **foce a estuario**
la **laguna**

kvapka
mláka, kaluž
bahnitá mláka, bahenná jama, bahno
dúha

oblak, mrak
hmla
hustá hmla
opar, ľahká hmla

sneh
lavína
mráz; námraza, poľadovica
bod mrazu
námraza, poľadovica
inovať, námraza

vzduch, ovzdušie
čistý vzduch, ovzdušie
zdravý vzduch, ovzdušie

prameň
prameň, žriedlo, studnička
studňa
prudký horský potok, tok, bystrina
horský potok
potok, riečka, bystrina
potôčik
rieka
jazierko
jazero
umelé jazero
močiar
hrádza, vodná priehrada
more
Jadranské more
Stredozemné more
oceán

nádrž, zásobník (na vodu)
vodojem

vodopád
vodopád
vír (vodný), tok rieky
ústie (rieky)
ústie rieky
ústie zátoky, lagúna
lagúna

l'insenatura il meandro la baia	<i>f.</i>	zátoka záhyb, meander, zátočina (rieky) záliv, zátoka
la corrente la corrente marina l'immissario l'emissario il flusso il riflusso l'onda la portata il gorgogliamento il gorgoglio	<i>m.</i> <i>m.</i> <i>f.</i>	prúd, tok, prúdenie morský prúd prítok (do rieky/jazera) výtok, odtok (z jazera) príliv (v mori) odliv (v mori) vlna prietok (vody) bublanie, žblnkanie (za)bublanie, (za)žblnkanie
l'isola la penisola	<i>f.</i>	ostrov polostrov
la riva il letto di un fiume l'alveo la costa il lido la riviera la spiaggia la spiaggia sabbiosa il lungomare il lungofiume il lungolago	<i>m.</i>	breh koryto rieky koryto rieky, riečisko pobrežie, morský breh; svah pláž, pieskové pobrežie pobrežie (k rekreácii), riviéra pláž piesočná pláž pobrežná promenáda (okolo mora) nábrežie (rieky), poriečie cesta pozdĺž jazera
la scogliera le scogliere coralline lo scoglio la pietra il sasso il sassolino la roccia la parete di roccia il pietrisco la sabbia	<i>f./pl.</i>	útes(y), pobrežné skaly korálové útesy útes, skalisko kameň, skala kameň, skala, šuter kamienok (oblý) skala (kus skaly, skalisko) skalná stena štrk piesok
la montagna la cima la punta il ghiacciaio il massiccio l'altopiano l'orizzonte la collina la valle	<i>m.</i> <i>m.</i>	vrch, hora, pohorie vrchol, vrcholok, končiar vrchol (hory), výbežok (pevniny) ľadovec horský masív náhorná planina horizont, obzor kopec dolina, údolie

la pianura
il deserto
il pendjo
il valico
la gola
il sentiero

la cava di pietra
la pietraia
la caverna
la grotta
la cavità
il baratro
il precipizio
l'abisso
la buca
il sotterraneo
il vulcano

il bosco
il boschetto
la boscosità
la foresta

l'albero
l'arbusto
la vigna
il vigneto
il campo
il prato
il pascolo
l'erba
il fieno
la pianta
il fiore
la rugiada

lo sterco
lo sterco di vacca
il letame
il letamajo
la tela del ragno

il panorama
la vista
il belvedere

la bellezza
la meraviglia
lo splendore

nížina, rovina
 púšť
 svah, stráň, úbočie
 priesmyk
 roklina
 cestička, chodníček

kameňolom
 kameňolom, lom, kamenná pláň
 jaskyňa, dutina
 jaskyňa, pivnica (vínna)
 dutina, jama, diera
 priepať, roklina
 zráz, útes, priepať
 priepať, hlbina
 diera (v zemi), jama
 podzemie, suterén
 sopka

les
 lesík, háj
 zalesnenosť, lesnatosť
 les, prales

strom
 krík, ker
 vinica, vinohrad
 vinica, vinohrad
 pole
 lúka
 pasienok, pastva; pasienie
 tráva
 seno
 rastlina
 kvet
 rosa

zvieracie lajno, hnoj, trus
 kravské lajno
 hnoj (hnus)
 hnojisko (špinavé miesto)
 pavučina

panoráma, výhľad
 výhľad, rozhľad
 výhľad, miesto s výhľadom

krása, pôvab, nádhera
 úžas, údiv, nádhera
 žiara, lesk, nádhera, krása

m.

m.

m.

f.

Che tempo fa?

Aké je počasie?

Fa bel tempo. / Fa caldo. / Fa fresco.

Je pekne. / Je teplo. / Je chladno.

Splende il sole. / Piove. / Nevica. / Tira vento.

Svieti slnko. / Prší. / Sneží. / Fúka vietor.

È nuvoloso. / C'è nebbia.

Je zamračené. / Je hmla.

È soleggiato. / È tempestoso.

Je slnečno. / Je búrkovo/veterno.

È una bella giornata.

Je krásny deň.

Fuori fa buio.

Vonku je tma.

Si fa giorno.

Svitá.

Che tempo! / Che bellezza!

Aké (krásne) počasie! / Aká nádhera!

Il cielo è senza nuvole.

Nebo je bez mrakov.

Era una giornata splendida.

Bol nádherný deň.

Ha iniziato a far freddo.

Začalo byť chladno/ochladilo sa.

Siamo stati sfortunati con il tempo.

Nemali sme šťastie na počasie.

all'aria aperta
in seno alla natura
in tutto il mondo

f.

pod šírym nebom
v lone prírody
na celom svete

sulla riva
sulla riva al mare
lungo la costa

na brehu
na brehu mora
pozdĺž pobrežia